

Nro. 26.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből Pénteken September 27-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s

A' két és egy forintos béváltótzédulákra nézve
következendő Pátens adatott itten ki a' múlt hé-
ten, szombaton: — „A' 20 ik Juniusi Patensre
való tekintetből, a' Fels. parantsolathoz képest,
a' 2 és 1 forintos béváltótzéduláknak mustarája,
's azok formájának leírása, az A. és B. tóldalé-
kokban esmeretesekké tétetnek. — Ezek a' bé-
váltótzédulák az egyesült béváltó és kitörlő de-
putátiónál a' bankótzéduláknak beszédések mel-
lett nevezett betseknek egy ötöd részre való le-
szállítások után ki fognak adatni. — De mi-
vel ezen két rendbéli béváltótzédulák olly bősé-
gel még nintsenek, hogy azokat a' bankótzedu-

lakkal egészen fel lehetne váltani, azok még most csak a' Kamara és hadi kasszák fizetéseknek számokra fognak kiadattatni. —

Költ Bétsben, Septemb. 20-ik napján 1811-ik esztendőben.

Gróf Saurau Ferentz Helytartó, Hochkircheni Reichmann Ágoston Kormány-
szék All-Elölülője, Pichler
András Kormány-
szék-béli
Tanácsos.

Az az üstökös tsillag, melly néhány hetektől fogva az ég kárpittyán szemléltetik, naponként mind nagyságára, mind világosságára nézve öregbedik, és hovátovább mind messzebb távozik a' naptól, és a' jövő October 23 ik napjáig minden nap közelebb közelebb jön a' mi földünkhöz, mellytől November hólnapjában sokkal sebesebben el fog távozni, mint ahoz közelített. A' jövő October 25-ik napján, mellyen legközelebb leszünk hozzá az üstökös tsillag, a' földhöz való távolságát 27 milliom mértföldre teszik a' tsillag vizsgáló Tudósok; ezen folyó September 15-ik napján jeg közelebb vólt a' naphoz, az az, 23 milliom mértföldre. Valamint itten, úgy Párisban is sok ember gyűll össze a' közönséges piatzokra ezen égi testnek szemlélésére, tudósok és tudatlanok. — Harmintz esztendővel ennekelőtte azon veszedelemről, mellyet az ég az üstökös tsillagok által jelent a' földnek, félelemmel és rettegéssel emlékeztek volna ezek az emberek: most pedig meghólt attyoknak bal vélekedeseiket nem követik.

Magyar Ország.

A' Posonyi Dietális tárgyaknak folytatásáról.

Azok a' kegyelmes Propositionók, avagy feltételek, a' mellyeket Eő Csász. 's Apost. Királyi Felsége, e' folyó September 2-ik napján, a' Posonyi Ország Gyűlésben az Ország felsőbb 's alsóbb méltóságú és rangú Karjaival és Rendeivel kegyelmesen közleni méltóztatott.

Eő Csász. 's Apost. Királyi Felsége nevében, mind a' Fels. Csász. Kir. Fő Hertzeg, Magyar Országi Nádor Ispánynak, mind azoknak, a' kik vagy személy szerént, vagy küldötteik által, az Eő Felségétől rendeltetett közönséges Ország Gyűlésre küldőiknek nevekben felgyűl: Karoknak és Rendeiknek ennél fogva kinyilatkoztatik. "Az Ország Gyűlésre felsereglett Karok és Rendeik, mind a' kegyelmes Királyi Levelekből, mind az Orzágnak minden törvényes hatalommal bírószékeihez küldött ezen folyó esztendőnek 20-ik Februariusi kegyelmes Rescriptumából Eő Felségének azon valóságos atyai gondoskodását megérthették, mely szerént Eő F. mind a' Monarkiának állandó fundamentomra való tételére, mind a' köz boldogságra, mind az Eő Felsége uralkodására bízott népek vagyonaiknak bátorságokra nézve, az eddig folyamatban lévő bankótzéduláknak, és rézpénznek (ki vévén a' folyamatból egészen kivetett rézpénzt) egy ötöd részre való leszálítása, és a' bévátótzéduláknak béhozása által egy új financiális alkotmányt kegyelmesen béhozni méltóztatott."

„Tudniillik a' közelebb elmúlt időknek váratlan és eltávozhatatlan viszontagságai miatt a' dolog annyira ment, hogy a' köz Statusnak azok-

ból származott szükségeinek fedezésekre a' hív jobbágyoknak erejek, sem az időre, sem kiszerezésekre nézve elegendők nem lettek volna; következésképpen, a' Monarkia tüstént való szükségének kipótolása miatt a' bankótzéduláknak száma, a' belső circulatióon felül nagyon megszaporodott, melly miatt minden dolognak az árra megöregbedvén minémű szomorú következései lettenek legyen annak, mind a' magánosokra, mind a' Publikumra, mind pedig a' közönséges dolgoknak folytatására, de kiváltképpen való módon a' Fels. Kir. Kintstárra nézve, kinek kinek tudtára lehet.“

„Hogy ezt a' bajt valamelly rendes úton módon megorvosolni lehessen, ahhoz tellyességgel semmi reménység nem lehetett. — A' Fels. Kintstár kiürülvén, várni nem lehetett, hogy a' hív alattunk valók, legnagyobb buzgóságok, készségek, és szíves hajlandóságok mellett is annyi áldozatokat tehessenek, a' mennyi *Ezer hatvan milliom, hétszáz kilentzven nyoltz ezer, hét száz ötven öt* forintokra menő bankótzéduláknak, (ievonván mindazonáltal ezekből azoknak a' bankótzéduláknak summáját, mellyek, a' mint tudva van, az eltörültetés végett bévétetődtek, 's többé falyamatban nem is jöhetnek) hitelességekre szükségesek lettenek volna. — Arra való nézve ezen állapotban, és más környülállásoknak öszvefolyásokra nézve előre is könnyen lehetett azt tudni, hogy a' bankótzédulák egészen elfognak töröltetni, és mind az egész Monarkiára, mind minden magánosokra bizonyosan szomorú dolgok fognának következni.“

„Mind ezeket megelőzte Eő Csász. Kir. Fel-

sége maga szentséges kötelessége, és atyai gondviselése által, nem is akarta ezen igen nehéz, súlyos, fontos, az egész Monérkiának és hív népeinek boldogságával belsőképpen öszve kaptolt dolognak egymásután következő és lassú folytatását a' jövőidőknek bizonytalan történeteire bízni, hanem a' bankótzéduláknak nevezet szerint való betsét egy ötöd részre leszállította, 's azok helyett illy betsben béváltótzédulákat parantsolt béhozni, mellyeknek, mint jövőidőben egyetlenegy papiros pénznek számáts *kétszáz tizenkét milliomra* határozván meg, mind a' maga Istentől adatott népei tulajdonságoknak bátorságára, mind azoknak kötelességekre nézve, a' béváltótzéduláknak sokasíthatásáról való jussáról le mond, és az arra való vigyázatot, 's gondviselést arra a' megesküdt deputatióra kegyelmesen bízni méltóztatott, a' mellynél Magyar Ország részéről három olly személy fog lenni, a' kiket Nádor-Ispány Eő Csász. Kir. Fő Hertzegsége ajánlani, és Eő Szentséges Felsége kegyelmesen ki nevezni fog."

„Hogy mind ezekről mindjárt eleinte megtanítattassanak az Ország Gyűllésre jött Karok és Rendek, kegyelmesen megparantsolta Eő Szentséges Felsége, hogy azoknak az okoknak fontosságát, mellyek Eő Szentséges Felségét a' fent jelentett alkotmányoknak változhatatlanul való bévételére indították, által látván, semmi se legyen, a' mi az Ország Gyűllésbeli dolgoknak gyors és kívánt folyamatját késleltethesse, és hogy a' Karok és Rendek által láthassák a' dolgoknak minden velejét attól függeni, hogy a' béváltótzéduláknak állandó 's erős hitel szerzettessen, azok-

nak megmaradása, felállítása végett, hív jobbágyai erejekhez alkalmaztatott fundus szerzetesen.“

„Midőn Eő Szentséges Felsége ezeket atyai szívességgel kinyilatkoztattya kegyelmesen, hogy az Ország Karjai és Rendei a' dolog fontosságához képpent, avval a' Hazához, és Fels. uralkodó Házhoz való kegyességgel, nemzeti -ditsóséggel, és szerentsével, mellyek őseiktől örökségképpen maradtak reájok, fognak a' dologhoz nyúlni, és az Eő Felsége kedves Magyar Országára résziről, egymással vetélkedő iparkodással fognak igyekezni, hogy az említett tzélnak eszközlésére önkényén való és hathatós segedelmek adatódjanak, 's azoknál fogva mind magoknak, mind követhetendő maradékaiknak javokra szolgálhasanak; és ímé ebből all a' kegyelmes Királyi Propositionóknak, és az Ország Gyűlésbeli tanátskozásoknak *első része*.“

„*Második ez*: hogy a' Status szükségeire, az adófizető nép' megtartását szemeik előtt tartván, segedelem adatódják, mellynek Eő Szentséges Felsége, hogy a' Haza atyainak méltó fiaival vagy on ügye, a' kik a' jelenvaló dolgoknak környűllásait helyesen és igazán megfontolván, sem a' jövődőről való gondviselésekben, sem a' Fels. uralkodó Házhoz, es kedves Hazájokhoz való szeretetben azoknál utolsóbbak nem lesznek, hanem inkább virtusaiknak hasonló emlékeztető oszlopát fogják késő maradékaikra hagyni.“

„Ezen két pontra nézve nem is kíván fent nevezett Szents. Felsége egyebet annál, a' mit a' Status köz szüksége egyátaljában kíván, és a' mit az Ország a' maga nagyságára, népességére,

földművelésére, nemzeti iparkodására, és erejére nézve, mellynek virágzó, és az Isteni kegyelemből naponként öregbedő bődög állapotjára nézve, mellyet Eő Szentséges Felsége atyai vigasztaló lélekkel szemlél, végbe vihet; egyszersmind erős és kegyelmes reménységgel viseltetik, hogy ezt a' kedvező alkalmatosságot minden készséggel fogják a' Karok és Rendek elfogadni, hogy annál fogva a' Hazához és KözJóhoz való szep-lőtelen szereteteknek, és a' Fels. Uralkodó Házhoz való hívségeknek 's háládatosságoknak, melynek mind ezeket kiválképpen való módon lehet köszönni, bizonyos jeleit adni, és a' Fels. vára-kozásnak eleget tenni fognak."

„De hogy a' Karoknak és Rendeknek e' két pontról való tanátskozásokban szükséges sinor mértékje és rövid summája legyen, fent nevezett Szents. Felsége, a' maga Karokban és Rendekben helyhez tetett bizodalmanak megbizonyítására, a' magával született, és különös Kir. kegyelmességéből méltóztatott megengedni, hogy az általok szabad vokok által választatandó, és ilyenképen felállítatandó országos deputationak minden szükséges dolgokat ki fog jelenteni; mindazáltal könnyen által láthatják a' Karok és Rendek, hogy ezen dolgok közt olyanok is vagnak, mellyekről az Ország' nagy kára nélkül sem nyilván szóllaci, sem azokat közönségesekké tenni nem lehet: következésképen, hogy azok a' személyek az illy természetű tárgyakat ki ne nyilatkoztaák, esküvéssel kell lekötelezni."

„A' kegyelmes Kir. Propositionoknak *harmadik része* ez, hogy minekutánna a' fent említett finanzielle plánomot az elkerülhetetlen szükség bé

vétette: szükség, hogy a' magánosok közt való egyességet és kötelességet, az időnek különbségéhez képest különböző képpen kell meg gondolni, mivel meg nem egyezne az igazsággal, hogy a' különböző kútfejekből származott adósá-
ságok, még pedig mind azok, mellyek még a' bankótzéduláknak a' jó vagy conventionális pénz-
zel egyarányú betsek vólt, mind pedig azok, mellyek több százaknak veszteségével kiadattat-
tak, és fel vétettek, egyforma módon fizettes-
senek meg. Arra való nézve valamint Eő Szen-
tséges Felsége az ezen pontban előforduló kérdé-
seknek elintézésekre, a' maga egyéb örökös tar-
tományaiban egy scalát, vagy inkább sinor mér-
téket adni, 's annál fogva maga hív jobbágyinak
bátorságokra kegyelmesen gondot viselni méltóz-
tatott: így szinte Magyar Országi Jobbágyinak
magános javok is azt kívánja, hogy a' Karok
és Rendek, minden villongásoknak eltávoztatá-
sára, a' kinek kinek magáét megadó igazságot
(distributivae justitiae) méltó tekintetben vévén,
a' véghez szabott eszközöket, a' Felseges hely-
behagyás végett Eő Szentséges Felsége eleibe ter-
jesszék.“

„*Negyedik része az, hogy fent nevezett Szen-
tséges Felsége, az előbbi tárgyaknak, mint igen
fontosoknak és olyanoknak, mellyek semmi ké-
sedelmet nem szenvedhetnek, tökéletesen és sze-
rentsésen leendő elvégzések után, kegyelmessen
megengedni méltóztasson Eő Szents. Felsége,
hogy azokról a' tárgyakról is megért elmével
lehessen tanátskozni, mellyek az Ország belső
kormányát irányozzák, és azt kívánja kegyel-
mesen, hogy ezen tárgyak között, mások felett*

azok vétetődjenek elő, mellyek a' köz boldogságot közelebb erányozzák, mellyek, a' dolgoknak és időeknek ábrázatja megváltozván, megjobbitást kívánnak, és a' mellyek, magoknak a' Karoknak és Rendeknek kívánságokhoz képest, az országos deputatiók által nagy szorgalmatossággal ki is dolgoztattak, a' mellyekkel leendő ilendő élést, 's illyenképpen az Ország javát, és a' köz Jónak nevedését, ezen alkalmatossággal munkába is lehet venni. — Mivel mindazáltal leg inkább szükséges, hogy a' Kegyelmes Kir. Propositionóknak fellyebb előadott pontjai minél előbb meghatározatassanak, és mind a' Status köz, mind a' magánosoknak egymás eránt való kötelességek azt kívánván, elvégeztessenek, hajlandó fog Eő Szents. Felsége arra lenni, hogy valamint a' Statusok és Rendek 1807-ik esztendőben magok azt kérték, hogy a' jelenvaló Ország Gyűlése, azoknak az Ország dolgainak folytatása, mellyeket most sem elővenni, sem meghatározni nem lehet, más bizonyos időre, és arra halasztódjanak, mellyet Eő Szentséges Felsége, a' T. Karoknak és Rendeknek az eránt benyújtandó alázatos kéréseket meghalván, még a' jelenvaló Ország Gyűlése alatt kegyelmesen meg fog határozni."

„Továbbá azzal bízattya magát Eő Szentséges Felsége, hogy a' Tek. Karok és Rendek akként fogják magok tanátskozásait intézni, hogy a' dolog valóságára nem tartozó, és a' tzelekre nem vezető kérdéseknek elmellőzésével, egyedül a' dolog fontosságára ügyelvén, az említett tárgyakat, minden idő halasztás nélkül, és állandó készséggel folytatni fogják, 's annál fog-

va mind az adófizető népet a' nagyobb költségektől megkéméllik, mind az Eő Sz. Felsége és az egész kedves Haza várakozásoknak eleget fognak tenni. — Egyébaránt fent nevezett Szents. Felsége azon T. Karoknak és Rendeknek maga Csász. Kir. kegyelmességével szüntelenül hajlandó marad. —

Eő Csász. 's Apostoli Kir. Felsége, Posonyban, September 2-ik napján, 1811 eszt-

Petkovich Lajos, m. k.

Ugyan onnan, az az, Posonyból írják, hogy e' folyó Septemb. 2-ik napjan Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felségek, és Nádor-Ispány Eő Cs. Kir. Fő Hértzogsége *Schloszhofba* mentek, a' hová Felséges Urunk' kedves testvér Nénnye *Mária Trézia*, kedves férjével *Antal Szakszóniai Kir. Hértzeggel* együtt, e' folyó Septemb. 22-ik napján Drézdából szerentséssen oda érkeztek. Ezek a' Fels. vendégek azon napnak estéjén Schloszhofból Posonyba menvén az Érseki palotába szállottak bé. — *Antal és Rajner Csász. Kir. Fő Hértzegek* is a' múlt héten, kedves attyokfiainak tiszteletekre oda mentek.

Nagy Britannia.

A' Londoni tudósítások szerint, a' régtől fogva terhes nyavalyákkal küszködő Fels. Angliai Király, *Wallis* orvos Doktor gondviselése alatt szembe ötlő módon kezd gyógyúlni, és ennek az Orvosnak nagy reménysége van, hogy ezt a' koros Fejedelmet fő nyavalyájától, az az elmebéli bódulástól most is szerentséssen megszabadithattya. — A' mint írják most már ismét fel kelhet beteg ágyából a' Király, jó izzel fölöstökömözik és eszik, szobájában fel 's alá sétál.

Az ehez a' hatalmas Országhoz, vagy inkább

Európai nagy szigethez tartozó Indiai birtokokból következő tudósítások küldettek Londonba: „Az Indostáni fél szigetnek több tartományi éhségre jutottak, minden földjeiknek termését megemésztyén az irtóztató sok sáskák. — Bengala Országának Benares nevű városában az Anglus katonáktól bé vitetett nagy adók miatt olly pártolás támadt, mellyet fegyveres kézzel kellett letsendesíteni; a' *Tippo Saib* előbbi Országában Mysoreben, a' ki tudniillik, lakó városának Seringapatnamnak erőszakosan lett meg vételekor, a' most Portugalliában lévő Lord *Wellingtonnak* vezérlése alatt, életét elvesztette, még most is nagy hajlandóságok van a' lakosoknak a' régi uralkodó házhoz, melly miatt szamos hadi népet kell ottan őrizetben tartani. — Bengala Országának Siramput nevű városában, ama híres Chinai Filozofusnak *Confuciusnak* munkái, chinai betűkkel, és Anglus nyelvre fordítva kinyomtatattak. — Ez a' nagy Filozofus K. U. születése előtt 200 esztendővel élt, és igen híres familiából való volt. Éles elmejeért még ifjú korában nagy betsületben tartatott, tsak hamar *Madarinná*, az az, Chinai Nemessé és Status ministerré tétetett, kinek igazgatásban való böltsességét mindenek tsudálták, a' ki maga példájával megmutatta azt, melly böllog ország legyen az, mellynek Fejedelme, vagy maga, vagy ministerei Filozofusok. Mindazáltal az ő idejében a' Chinai Császár udvara nagyon megvesztegetődött, sok szép leányokat küldvén néki a' 12-ik Király, olly véggel, hogy azok által őtet puha életre szoktassa. — Midőn látta volna Confucius, hogy a' Császár őtet tovább halgatni nem akarja, udva-

rát elhagyta, 's *Sum* Országba ment, ott a' praktika filozofiát tanította, még pedig oly nagy kedvességgel, hogy tsak hamar 3000-ren lettek tanítványivá. — Végre azokkal együtt *Lu* Országba vissza menvén, hasznos életének 73-ik esztendejében ott megholt. Olly nagy betsületben tartatik ő már két ezer esztendőktől fogva a' Chinai Birodalomban, hogy egy város sints, mellyben az ő tisztességére pompás palota ne építettett volna, mellynek elejeken arany betűkkel ezek a' dítserőszavak vannak: — *A' nagy Mcsternek, a' Megvilágosodottnak, a' Tudományok bölts Királyának.*

Az Angliához tartozó napkeleti Indiai birto-
kokban még most is uralkodik az az emberiséggel ellenkező pogány szokás, hogy az asszonyok megholt férjeikkel együtt elevenen meg engedik magokat égettetni. Nem régiben, úgymint a' múlt Februariusban is illy történet esett Bengáléban, és akár mint iparkodják az Indiai kereskedő Társaság, de semmi képpen ki nem írthatya ezt a' józan okossággal 's emberiséggel ellenkező szokást. — Anglia Országának Jork nevű városában egy olly Irlandus idéztetett a' törvény szék eleibe, kinek 7 élő felesége vólt. A' bíró előtt megjelenvén magát avval mentette, hogy nagy vétek és gyalázat északi Angliában sok oly ifjú és szép hajadonokat látni, a' kik férjekre nem találhatnak, és hogy tsupa könyörületességből vett magának hét feleséget. Szerentsétlenségére nem lévén a' bíró a' hajadon személyekhez olly könyörülő, mint ő, őtet minden irgalmas-ság nélkül a' tömlötzbe záratta.

Elegyes Dologok.

Angliának Jorkshire nevű városban, nem régiben egy olly ember hólt meg 88 esztendős korában, a' ki felette nagyon szerette, és egész életében gyakorlotta a' hidegvízzel való mosódást. A' legkeményebb tél közepén is a' kúthoz menvén kalapját vízzel teletöltötte, 's fejébe tette, mellyből lefolyt víz egész testét béborította. Egész életében mindenkor nedves inget vett magára. Utolsó 20 esztendeiben, télen nyáron lefekvésekor szalmából való ágyát vízzel öntözte meg. — A' Weimári policia olly parantsósatot tétetett közönségessé, melly szerént minden szülék, a' kik gyermekeiket az úttzákon futkosni engedik, egy forintra büntötetnek, magok a' gyermekek pedig egy óráig tartó árestomba tétetnek. Az Illyriai tartományban, a' Kórmányszék parantsolatja által minden szülék köteleztetnek gyermekeikbe a' tehén himlőt béoltatni. —

A' Portsmouthi kikötőhelyben két hajó készítettett ki azoknak a' bünösöknek új Hollandiába leendő vitelekre, a' kik fenyíték végett számkivetésbe való küldetésre szententziáztattak. Az egyik hajóra egy szép ifjú, gazdag és jó familiából való dáma egynéhány szobaasszonyival 's leányival szállott, olly feltétellel, hogy ott számkivetésben lévő szeretőjével öszve párosodjon. — *Különös gustus!* —

Pallas Péter Simon Orosz Csász. Status Tanátsos, egész Európában leg nagyobb 's leghíresebb természetvissgáló tudós, 70 esztendős korában, Berlinbe lakó 30 esztendős testvér Battyának látogatására menvén, ugyan ott, e' folyó September 8-ik napján, vérhasban meghólt. —

A' Fels. Prussziai Király Gueisenau Obestert, a' ki az utolsó Prusszus háborúban a' Colbergi erősséget igen vitézi módon védelmezte, és néhány esztendőttől fogva maga Sziléziai örökségében példássan gazdálkodott, Status Tanácsosnak tette, és a' belső dolgokra ügyelő ministeriumhoz adta. — Prusszus lovasság Generálissa Köhler, a' ki itt Bétsben egynéhány esztendőig követ minister vólt, életének 77-ik esztendejében Berlinben meghólt.

Nem régiben három vén ember hólt meg az Orosz Birodalomban, nevezetesen Smolenske városában, tudniillik egy alliszt 120 esztendős korában, egy más allisztnek felesége 110 esztendős korában, és egy oda való polgár 101-ik esztendejében. Mind a' három friss és egészséges vólt életének végső órájáig, és szüntelen foglalatoskodtak. A' Brusseli siket némák institutumába két ketős testvér gyermekek neveltetnek, a' kik mind ábrázatjokra mind testek természetére nézve egymáshoz annyira hasonlítanak, hogy őket egymástól megkülömböztetni nehezen lehet; mind a' kettő igen nagy és híres kép festő.

A' múlt Augustus 28-ik napján Hassziának Unterschwartz nevű helységében egy Döring Bálint nevű paraszt, reggeli 5 órakor, két fiával, és egy más ifjú legénykével a' mezőre ki menvén, fél óra múlva nagy szélvész, 's ég dörgés támadt, mellyet nagy esső követvén mindnyájan egy árnyékos fa alá állottak. Azomban a' menkő a' fába letsapván a' három ifjat a' földre terítette, a' kik közül egyik meg is hólt.

Sokkal szomorúbb dolog történt Svétzia Országának Sexdréga nevű helységében Gothenburg.

tól nem messze, a' hol néhány hetekkel ennek-
előtte, a' templomba, mellybe 600 ember gyüleke-
zett az Isteni tisztelet végett, a' menkő béütvén
három embert mingyárt megölt, 100 nál többet
úgy meg rázott, hogy részszerént minden érzé-
kenység nélkül, részszerént fél gutaütésben kel-
lett a' templomból kihurtzolni. Leg többnek veres
vonadékok és fókák láttattak a' testeken, mindnyá-
jan fejfájás, és kezeiknek 's lábaiknak égető
fájdalmi ellen panaszkodtak. Sokaknak felső
köntöseik vagy öszve vóltak tépve, vagy meg-
lyukasíttatva, mindnyájan kénköves szagúak vól-
tak.

*

*

*

*A' mezei és baromtartó Gazdáknak hasznok-
ra nézve következő gyógyító szert talált, és
kíván közleni a' Magy. Publicummal egy tudós
házánkfia, Orvos Doktor Lengyel Ferentz Úr:*

Mivel édes Hazánknak több részeiben a' mar-
ha dög uralkodik, és nem kevés károkat is okoz:
arra való nézve hazafiúi kötelességemnek tartom
szerentsés próbatételeimet, a' mostan fergő nya-
valya ellen az Erd. Magyar Kurirral közleni,
és ennek orvoslását közönségessé tétetni; annyi-
val is inkább, mivel ezen tudományba tett ke-
vés előmeneteletem, azon nagy méltóságú Gróf
Festetics György Úr Eő Exceillentiájának köszön-
hetem, a' ki minden tudományoknak előmozdi-
tója és Mecénása, kinek Keszthelyi Georgiconbé-
li Institutumában két esztendőig, mint Professor
és Veterinárius vóltam, és ezen tárgynak megta-
nulására elegendő alkalmatosságom és praxisom
vólt.

A' beteg marhákat az egészségeektől el kell

választani, és híves istálóban tartani, szájokat etzetes és sós vízzel minden nap egyszer kimosni, friss és hideg vizet azoknak adni nem kell, hanem lángyos moslékkal, korpával, avagy árpadarával négy napig tartani, a' melly idő alatt a' betegség meg szünik, és akkor osztán az előbbeni ételre lehet fogni. Az orvosságnak formulája a' következő:

R. Pulver. Radicis Rhabarb. Vnc. j.

— — — Angelicae

— — — Gentianae aa Dr. jj.

M. F. Pulvis. S. Egy font vízbe jól el kell keverni, és a' beteg marhának torkába tölteni.

Ezen quantitásban kell az öreg marháknak adni, az ifjabbaknak pedig ennek tsak felet. Én részemről semmiféle orvosságot nem szoktam a' beteg marhának adni. A' kik ezen javaslásommal még eddig éltek, beteg marháik mind meggyógyultak. Szükség megjegyezni, hogy mihelyt a' marha bádgyadni kezd, azonnal bé kell annak ezt az orvosságot adni. —

A' mi a' praeservativumot illeti, szinte olly qáantitásban kell az egészséges marháknak mind az öregeknek, mind az ifjabbaknak apró sóban beadni háromszor kilentz nap alatt. A' kik ezen dologról bővebb tudósítást venni akarnak, méltóztassanak az eránt engemet levelek által tudósítani, ha éppen kívántatik, személyesen is megjelenek. —

Költ Új-Szönyben September 15 napján 1811. esztendőben.

Lengyel Ferentz Doktor.

D. D. S.